

IV

(EY-sopimuksen, EU-sopimuksen ja Euratom-sopimuksen soveltamiseksi ennen 1. joulukuuta 2009 annetut säädökset)

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 30 päivänä syyskuuta 2009,

tukijärjestelmästä C 2/09 (ex N 221/08 ja N 413/08), jonka Saksa aikoo toteuttaa pääomasijoituksia koskevien yleisten ehtojen uudistamiseksi

(tiedoksiannettu numerolla K(2009) 7387)

(Ainoastaan saksankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2010/13/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 88 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen määräysten mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ⁽¹⁾ ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

- (1) Saksa ilmoitti oikeusvarmuussyistä komissiolle 30 päivänä huhtikuuta 2008 päivättyllä ja samana päivänä komissiossa saapuneeksi kirjatulla kirjeellä kahdesta toimenpiteestä, jotka koskevat elinkeinoverovelvollisuutta ja vapautusta tappiontasauksen rajoituksesta (N 221/08). Komissio pyysi lisätietoja 26 päivänä kesäkuuta ja 23 päivänä lokakuuta 2008 päivättyillä kirjeillä. Saksa vastasi 24 päivänä heinäkuuta ja 21 päivänä marraskuuta 2008 päivättyillä kirjeillä, jotka rekisteröitiin saapuneiksi samoina päivinä.
- (2) Saksa ilmoitti oikeusvarmuussyistä komissiolle 22 päivänä elokuuta 2008 päivättyllä ja samana päivänä komissiossa saapuneeksi kirjatulla kirjeellä myös kolmesta toimenpiteestä, joka koski yksityissijoittajille myönnettäviä verohelpotuksia (N 413/08). Saksan ja kilpailun pääosaston edustajat tapasivat 9 päivänä lokakuuta 2008. Lisäksi Saksa toimitti lisätietoja 19 päivänä marraskuuta 2008 päivättyllä ja samana päivänä saapuneeksi kirjatulla kirjeellä.

- (3) Komissio aloitti 28 päivänä tammikuuta 2009 näitä kolmea toimenpidettä koskevan muodollisen tutkintamenettelyn. Päätöksen tiivistelmä julkaistiin 14 päivänä maaliskuuta 2009 *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ⁽²⁾. Saksa esitti huomautuksensa menettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä 3 päivänä maaliskuuta 2009 päivättyllä kirjeellä, joka kirjattiin saapuneeksi samana päivänä. Kolmannet esittivät huomautuksia 9 ja 14 päivänä huhtikuuta 2009 päivättyillä kirjeillä, jotka kirjattiin saapuneiksi samoina päivinä. Nämä huomautukset toimitettiin Saksalle 23 päivänä huhtikuuta 2009, ja se vastasi niihin 22 päivänä toukokuuta 2009 päivättyllä kirjeellä, joka kirjattiin saapuneeksi samana päivänä.

2. KUVAAUS

2.1 Toimenpiteiden tavoitteet ja rahoitus

- (4) Ilmoitukset käsittävät kolme verotoimenpidettä ja sisältävät kaksi edunsaajien määritelmää. Toimenpiteet perustuvat pääomasijoituksia koskevien yleisten ehtojen uudistamisesta annettuun lakiin (*Gesetz zur Modernisierung der Rahmenbedingungen für Kapitalbeteiligungen*, jäljempänä 'MoRaKG'). Toimenpiteiden yhteisenä tavoitteena on edistää yksityisen riskipääoman tarjontaa tietyille yritysryhmille, jäljempänä 'kohdeyritykset'.
- (5) Ensimmäisellä toimenpiteellä (kirjattu numerolla N 221/08) pyritään edistämään riskipääoman tarjontaa soveltamalla erityisiä *elinkeinoverovelvollisuutta* rajoittavia ehtoja riskipääomayhtiöihin. Saksa arvioi tämän toimenpiteen soveltamisen supistavan verotuloja 90 miljoonalla eurolla vuodessa.
- (6) Toinen toimenpide (kirjattu myös numerolla N 221/08) lieventää tappiontasauksen väärinkäytön ehkäisemiseksi annettuja tiukkoja säännöksiä, sillä se antaa kohdeyrityksille mahdollisuuden *tappioiden siirtoon*, jos riskipääomayhtiö ostaa niiden osakkeita. Saksa odottaa tämän toimenpiteen supistavan verotuloja 385 miljoonalla eurolla vuodessa.

⁽¹⁾ EUVL C 60, 14.3.2009, s. 9.

⁽²⁾ Katso alaviite 1.

- (7) Kolmas toimenpide (kirjattu numerolla N 413/08) perustuu siihen, että kohdeyrityksiin sijoittavat luonnolliset henkilöt, jäljempänä 'yksityissijoittajat', saavat *tuloverohelpotuksia* mahdollisista myyntivoitoistaan. Vaikka veroetuus myönnetään suoraan yksityissijoittajille, kohdeyritykset voivat myös hyötyä välillisesti tästä toimenpiteestä sijoitusten lisääntymisen myötä. Saksa odottaa tämän toimenpiteen supistavan verotuloja 30 miljoonalla eurolla vuodessa.

2.2 Toimenpiteiden edunsaajat

- (8) MoRaKG:n mukaisten kolmen verotoimenpiteen edunsaajia ovat MoRaKG:ssä tarkoitetut riskipääomayhtiöt ja kohdeyritykset sekä yksityissijoittajat, lähinnä varakkaat yksityiset pääomasijoittajat (ns. bisnesenkelit), seuraavasti:

	Elinkeinoverotoimenpide	Vapautus tappiotasaukiellosta	Tuloverohelpotus
Riskipääomayhtiöt	suoraan	välillisesti	ei etua
Kohdeyritykset	ei etua	suoraan	välillisesti
Yksityis-sijoittajat	ei etua	ei etua	suoraan

- (9) Riskipääomayhtiön on oltava liittovaltion finanssivalvontaviranomaisen (*Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht*, jäljempänä 'BaFin') tunnustama, eikä se saa olla samanaikaisesti rekisteröity pääomasijoitusyhtiöksi⁽³⁾. Jotta yritys voidaan katsoa riskipääomayhtiöksi, sen on täytettävä myös seuraavat edellytykset:

— Riskipääomayhtiön yhtiöjärjestyksen mukaan sen liiketoiminnan tavoitteena on oltava riskipääomaosakkuuksien osto, hallussapito, hallinta ja myynti. 70 prosenttia riskipääomayhtiön hallinnoimista omaisuusosuuksista on oltava omistusosuuksia kohdeyrityksistä.

— Riskipääomayhtiöiden rekisteröidyn päätoimipaikan ja yritysjohdon on sijaittava Saksassa.

— Riskipääomayhtiön osakepääoman tai perustamiskirjan mukaisten osakkaiden yhteenlaskettujen pääomaosuuksien on oltava vähintään miljoona euroa.

⁽³⁾ Toimivaltainen liittovaltion viranomainen (Oberste Landesbehörde) rekisteröi nämä sijoitusyhtiöt. Kyseisellä Unternehmensbeteiligungsgesellschaft -nimikkeellä rekisteröidyt sijoitusyhtiöt voivat harjoittaa kaikenlaisia pääomasijoitustoimintaa.

— Riskipääomayhtiön johdon on muodostuttava vähintään kahdesta luotettavasta henkilöstä, jotka soveltuvat ammattipätevyytensä puolesta riskipääomayhtiön johtajiksi.

- (10) Kohdeyritysten on oltava osakeyhtiöitä ja täytettävä lisäksi seuraavat edellytykset:

— Niiden rekisteröidyn päätoimipaikan ja yritysjohdon on sijaittava Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen osapuolena olevassa valtiossa.

— Riskipääomayhtiön hankkiessa osakkuuden kohdeyrityksestä kohdeyrityksen oma pääoma saa olla enintään 20 miljoonaa euroa.

— Kohdeyritys saa olla perustettu enintään 10 vuotta ennen kuin riskipääomayhtiö hankkii siitä osakkuuden.

— Riskipääomayhtiön hankkiessa osakkuuden kohdeyrityksestä kohdeyrityksen arvopapereita ei saa olla otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla tai vastaavilla markkinoilla.

- (11) Toimenpiteessä ei määritellä kohdeyritystä ottaen huomioon vaikeuksissa olevien yritysten määritelmä⁽⁴⁾.

2.3 Elinkeinovero

2.3.1 Taustaa

- (12) Saksassa paikallisviranomaiset kantavat elinkeinoveroa (*Gewerbesteuer*) taloudellisesta toiminnasta, jota yritysten kiinteät toimipaikat harjoittavat kunnan alueella. Ajatukseen on, että yritysten kiinteiden toimipaikkojen on osallistuttava käyttämiensä paikallisten infrastruktuurien kustannuksiin. Elinkeinoveroa maksavat kaikki elinkeino- ja tuloverolainsäädännössä tarkoitettua elinkeinotoimintaa harjoittavat yritykset niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta. Osakeyhtiöiden katsotaan aina harjoittavan elinkeinotoimintaa. Henkilöyhtiöiden verokohtelu määritetään niiden harjoittaman toiminnan perusteella. Elinkeinoverovelvollisia eivät ole yritykset, jotka ovat oikeudellisesti muodoltaan henkilöyhtiöitä ja jotka harjoittavat yksinomaan omaisuudenhoitotoimintaa. Sen sijaan elinkeinotoimintaa harjoittavat henkilöyhtiöt ovat elinkeinoverovelvollisia.

⁽⁴⁾ Yhteisön suuntaviivat valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi (EUVL C 244, 1.10.2004, s. 2).

(13) Saksan valtiovarainministeriö on julkaissut ohjekirjeen ⁽⁵⁾, jäljempänä 'vuoden 2003 ohjekirje', jossa selvennetään riskipääomarahaston ja pääomasijoitusrahaston harjoittaman omaisuudenhoitotoiminnan ja elinkeinotoiminnan välistä eroa. Ohjekirjeen mukaan riskipääomarahastot/pääomasijoitusrahastot ovat elinkeinoverovelvollisia, jos niiden katsotaan harjoittavan elinkeinotoimintaa. Jos ne harjoittavat ainoastaan omaisuudenhoitotoimintaa, ne eivät kuulu elinkeinoveron piiriin. Vuoden 2003 ohjekirje perustuu liittovaltion verotuomioistuimen (*Bundesfinanzhof, BFH*) 25 päivänä heinäkuuta 2001 antamaan tuomioon ⁽⁶⁾. Tuomion mukaan riskipääomarahaston/pääomasijoitusrahaston ei voida katsoa harjoittavan elinkeinotoimintaa seuraavien edellytysten täytyessä:

— ei pankkilainoja / ei vakuuksia;

— rahasto-omaisuuden hoitoa varten ei ole erillistä huomattavaa organisaatiota, toimistotiloja ei käytetä enemmän kuin laajan yksityisomaisuuden hallinta tavallisesti edellyttäisi ⁽⁷⁾;

— markkinoita ei hyödynnetä ammattikokemuksen perusteella;

— ei yleisölle suunnattua liikkeeseenlaskua/kaupankäyntiä omaan lukuun;

— ei lyhyen aikavälin osakkuuksia;

— myyntivoittoja ei sijoiteta uudelleen;

— ei omaa liiketoimintaa sijoitussalkkuun kuuluvissa yrityksissä;

— ei elinkeinotoiminnaksi "leimautumista" (*gewerbliche "Infektion"*) ⁽⁸⁾.

⁽⁵⁾ Einkommensteuerliche Behandlung von Venture Capital und Private Equity Fonds; Abgrenzung der privaten Vermögensverwaltung; BMF Schreiben, 20.11.2003, Bundessteuerblatt 2004, Teil I, Nr. 1, s. 40.

⁽⁶⁾ Bundessteuerblatt II 2001, s. 809.

⁽⁷⁾ Rahastolla ei saa olla rahasto-omaisuuden hoitoa varten erillistä huomattavaa organisaatiota. Rahasto voi toimia omissa toimistotiloissaan, jos tilat eivät ole suuremmat kuin laajan yksityisomaisuuden hallinta tavallisesti edellyttää.

⁽⁸⁾ Tällaisesta elinkeinotoiminnaksi leimautumisesta (ts. toiminnan uudelleenluokittelusta verotuksessa) on kyse esimerkiksi silloin, kun elinkeinoverosta vapautettu yritys osallistuu muun toimintansa ohella myös elinkeinotoimintaan. Tämä toiminta leimaa tämän jälkeen koko yksikön ja siitä tulee elinkeinoverovelvollinen, vaikka elinkeinotoiminta muodostaisi vain vähäisen osan sen koko toiminnasta.

(14) Näiden edellytysten pääasiallisena tarkoituksena on selvittää Saksan vero-oikeuteen perinteisesti sisältyvää erotelua riskipääomarahaston/pääomasijoitusrahaston elinkeinotoiminnan ja muun kuin elinkeinotoiminnan välillä. Omaisuudenhoitoa ei katsota elinkeinotoiminnaksi. Elinkeinotoiminnan ja muun kuin elinkeinotoiminnan välinen ero on varsin hieno ja muun muassa Bundesfinanzhof on antanut aiheesta lukuisia tuomioita. Riskipääomarahastot tai pääomasijoitusrahastot harjoittavat yleensä elinkeinotoimintaa silloin, kun kaupankäynti omaisuus-erillä (lyhyt aikaväli arvopapereiden kaltaisten omaisuus-erien oston ja myynnin välillä) muodostaa tuntuvan osan niiden koko toiminnasta ⁽⁹⁾.

2.3.2 Elinkeinoveron selventäminen MoRaKG:ssä

(15) Ilmoituksen mukaan MoRaKG:n 1 §:n 19 momentissa selvennetään vuoden 2003 ohjekirjettä, ja samalla esitetään, ettei lain ja ohjekirjeen välillä ole olennaisia eroja.

(16) Kyseisen säännöksen mukaan henkilöyhtiömuotoiset riskipääomayhtiöt, jotka harjoittavat yksinomaan riskipääomaosakkuuksien ostoa, hallussapitoa, hallintaa ja myyntiä ja joiden hallussa on yksinomaan osakeyhtiöiden osakkuuksia, katsotaan elinkeinoverotuksen perusteella omaisuudenhoitotoiminnan harjoittajiksi. Riskipääomayhtiöiden katsotaan kuitenkin sitä vastoin harjoittavan elinkeinotoimintaa, jos ne harjoittavat seuraavanlaista tai siihen verrattavissa olevaa toimintaa:

— riskipääomaosakkuuksien tai muiden osakkuuksien myynti lyhyellä aikavälillä sellaisista yhtiöistä, joiden rekisteröity päätoimipaikka ja yritysjohto sijaitsevat ETA-sopimuksen osapuolena olevassa valtiossa;

— kaupankäynti rahamarkkinainstrumenteilla ⁽¹⁰⁾; kaupankäynti pankkisaatavilla luottolaitoksista, joiden rekisteröity päätoimipaikka sijaitsee ETA-sopimuksen osapuolena olevassa valtiossa; kaupankäynti sijoitusosuuksilla ⁽¹¹⁾;

⁽⁹⁾ Elinkeinotoiminta määritellään itsenäiseksi kestäväksi toiminnaksi, jonka tarkoituksena on voiton tavoittelu (ei harrastustoiminta) ja jossa osallistutaan yleiseen taloudelliseen vaihdantaan (perheenjäsenille tai ystäville tarjottuja palvelusuorituksia laajemmin) ja jota ei voida pitää maanviljelynä eikä vapaan ammatin (kuten asianajaja, lääkäri, taiteilija tai opettaja) harjoittamisena. Omaisuudenhoito määritellään toiminnaksi, jossa omaisuuseriä hyödynnetään hankkimalla hallussapidettävälle omaisuudelle tuottoa mutta jossa omaisuus-erien hyödyntäminen uudelleenkohdentamisen kautta ei ole ratkaisevasti etusijalla. Luokittelu elinkeinotoiminnaksi tai omaisuudenhoitoksi on keskeistä erityisesti silloin, kun kyse on sijoituksista arvopapereihin tai kiinteään omaisuuteen. Jos toiminnasta saadaan elinkeinotulota, kaikki myyntivoitot ovat verotettavia ja kuuluvat myös elinkeinoveron piiriin. Jos kyse on puhtaasta omaisuudenhoitosta, eri lähteistä peräisin olevat tulot ovat verotettavia, mutta mahdollisten perustana olevien omaisuus-erien myynnistä saatavat tulot eivät kuulu myyntivoittoverotuksen piiriin (eivätkä myöskään elinkeinoveron).

⁽¹⁰⁾ Sijoituksista annetun lain (Investmentgesetz) 48 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

⁽¹¹⁾ Sijoituksista annetun lain (Investmentgesetz) 50 §:ssä tarkoitettulla tavalla.

- neuvontapalvelut kohdeyrityksille, joissa riskipääoma-yhtiöillä on osakkuus, antolainojen ja takausten myöntäminen kohdeyrityksille, joissa riskipääomayhtiöillä on osakkuus, ottolainaus sekä nautintaoikeuksien ja velkakirjojen liikkeeseenlasku;
 - yrityksistä, joiden rekisteröity päätoimipaikka ja yritysjohto sijaitsevat ETA-sopimuksen osapuolena olevassa valtiossa, hankittujen riskipääomaosuuksien tai muiden osakkuuksien myynnistä saatujen tulojen sijoittaminen uudelleen;
 - markkinoiden hyödyntäminen ammattikokemuksen perusteella.
- (17) Omien liiketilojen ja liikkeenhoito-organisaation hankkiminen ja ylläpito omaisuudenhoitotoimintaa varten on sallittua. Johdanto-osan (16) kappaleessa mainittua toimintaa voi harjoittaa myös riskipääomayhtiön kokonaan omistama tytäryritys.

2.4 Tappiontasaus

2.4.1 Johdanto

- (18) Yritys voi yleensä siirtää yhden tilikauden aikana syntyneet tappionsa seuraavalle tilikaudelle ja kuitata ne tulevia voittoja vastaan. Tappiontasauksen avulla tappiot voidaan ottaa huomioon yrityksen koko toiminta-ajan. Tämä käytäntö antaa kuitenkin mahdollisuuksia myös väärinkäytöksiin ns. pöytälaatikkoyhtiöiden avulla, jotka eivät enää harjoita liiketoimintaa mutta jotka kuitenkin myydään, koska niiden tappiontasausmahdollisuuksilla on todellista arvoa: tällaisen pöytälaatikkoyhtiön ostaja hyöttyy siitä, että se voi kuitata tulevat verotettavat voittonsa pöytälaatikkoyhtiön tappioita vastaan, ja näin ollen sen on maksettava vähemmän veroa kulloisenkin verokannan mukaan.
- (19) Saksa on sisällyttänyt yhtiöverolakiinsa (*Körperschaftsteuergesetz*, jäljempänä 'KStG') säännöksiä tappioiden myyntiin liittyvien väärinkäytösten estämiseksi. Yritysverotuksen uudistusten jatkamisesta (*Gesetz zur Fortsetzung der Unternehmenssteuerreform*) vuonna 1997 annetulla lailla lopetettiin tappioiden myynti pöytälaatikkoyhtiöiden kautta. Saksa tiukensi toimenpiteitään väärinkäytösten estämiseksi vuonna 2008 annetulla yritysverotuksen uudistuslailla (*Unternehmenssteuerreformgesetz*). Kyseistä lakia sovelletaan kaikkiin sellaisiin muutoksiin yli 25 prosentin suuruisissa suorissa tai välillisissä omistusosuuksissa, jotka tapahtuvat viiden vuoden aikana. KStG:ssä säädetään asteittaisista tappionvähennyksistä, jos yli 25 prosentin osuus merkitystä pääomasta, omistusoikeuksista, osak-

kuuksista tai äänioikeuksista siirretään suoraan tai välillisesti ostajalle viiden vuoden kuluessa. Käyttämättömiä tappioita ei voi enää vähentää lainkaan, jos yli 50 prosentin osuus merkitystä pääomasta tai edellä mainituista oikeuksista siirretään suoraan tai välillisesti ostajalle viiden vuoden kuluessa.

2.4.2 MoRaKG

- (20) MoRaKG lieventäisi riskipääomayhtiöiden hankkimien kohdeyritysten tappiontasausäännöksiä, sillä kohdeyritykset, joiden omistus rakenne on muuttunut tuntuvasti, voisivat sen mukaan tasata verotuksessa tappiot, jotka muutoin kuuluisivat pääsäännön soveltamisalaan.
- (21) Kun riskipääomayhtiö hankkii suoran osakkuuden kohdeyrityksestä, kohdeyrityksen tappiot voidaan MoRaKG:n 4 §:n mukaan vähentää edelleen kohdeyrityksen veronalaisten kotimaisten omaisuuserien piilovarausten määrään asti. Samaa säätöä sovelletaan, kun riskipääomayhtiö hankkii suoran osakkuuden kohdeyrityksestä sellaisen ostajan välityksellä, joka ei ole riskipääomayhtiö, seuraavien edellytysten täytyessä:
- kohdeyrityksen oma pääoma ei ole osakkuuden hankintahetkellä yli 20 miljoonaa euroa, tai
 - kohdeyrityksen oma pääoma on osakkuuden hankintahetkellä enintään 100 miljoonaa euroa ja yli 20 miljoonan euron korotukset omaan pääomaan ovat peräisin tilikauden voitoista neljältä myyntiä edeltävältä tilikaudelta,
 - riskipääomayhtiön hankkiman kohdeyrityksen osakkuuden oston ja myynnin välinen aika on vähintään neljä vuotta.

- (22) Osakkuuden hankintavuonna yksi viidesosa vähennettävistä tappioista voidaan vähentää tuloverolain säännösten mukaista tappionvähennysjärjestelyä soveltaen. Tätä osuutta korotetaan seuraavien neljän vuoden aikana kulloinkin yhdellä viidesosalla vähennettävistä tappioista.

2.5 Yksityissijoittajille myönnettävät verohelpotukset

2.5.1 Johdanto

- (23) MoRaKG:llä pyritään kannustamaan bisnesenkeliä tyypisiä yksityissijoittajia sijoittamaan kohdeyrityksiin siten, että sijoituksista saatuihin voittoihin sovelletaan veroetuksia.

(24) MoRaKG:n 1 §:n 20 momentin mukaan kaikki kohdeyritysten osakkeiden myynnistä saadut myyntivoitot jaetaan osallistuneiden sijoittajien kesken suhteessa niiden osakkuuteen. Tuloksena saatava määrä otetaan huomioon yksityissijoittajien/bisnesenkeliä tuloverotuksessa.

(25) Veroetus koskee vain toteutuneita myyntivoittoja. Yksityissijoittajan/bisnesenkeliä osakkuuden kohdeyrityksestä edellytetään olleen viiden viimeisen vuoden aikana 3–25 prosenttia ja osakkuutta on saanut pitää hallussa enintään 10 vuotta. Jokaisella yksityissijoittajalla/bisnesenkeliä on 25 prosentin enimmäisosakkuuteen liittyvää sijoitusta kohden oikeus saada voittonsa verovapaina enintään 50 000 euroon asti (200 000 euroa x 0,25). Näin ollen Saksan laskelmien mukaan veroetus on enimmillään 22 500 euroa bisnesenkeliä ja sijoitusta kohden. Jos sijoitusta kohden saadaan yli 800 000 euroa voittoa, veroetus supistuu asteittain siten, että veroetua ei enää myönnetä lainkaan voittojen ollessa yhteensä miljoona euroa.

3. MENETTELYN ALOITTAMISTA KOSKEVASSA PÄÄTÖKSESSÄ ESITETTY EPÄILY

(26) Kuten johdanto-osan (3) kappaleessa todetaan, komissio päätti 28 päivänä tammikuuta 2009 aloittaa muodollisen tutkintamenettelyn, jäljempänä 'menettelyn aloittamista koskeva päätös'. Päätöksessä komissio esitti alustavana näkemyksensä, että kaikki kolme toimenpidettä ovat valtiontukea.

3.1 Valtiontuen sisältyminen elinkeinoverotoimenpiteeseen

(27) Verrattuaan vuoden 2003 ohjekirjettä ja MoRaKG:llä esitettyä "selvennystä" komissio totesi epäilevänsä Saksan selitystä, jonka mukaan MoRaKG:llä pelkästään täsmennettäisiin säädöksen muodossa vuoden 2003 ohjekirjettä. Komission mielestä lailla näytetään kuitenkin myönnettävän tiettyjä veroetuksia uudelle laissa määritellyille riskipääomayhtiöiden erityisryhmälle. "Selvennys" poikkeaa komission mielestä vuoden 2003 ohjekirjeestä ja tarjoaa tietyille riskipääomayhtiöille lievemmät edellytykset elinkeinoverovapautuksen saamiseksi.

(28) Näiden epäilyjen vuoksi komissio totesi, että elinkeinoverotoimenpiteellä suositaisiin tiettyjä riskipääomayhtiöitä suhteessa muihin sijoitusyrityksiin, jotka harjoittavat mahdollisesti samaa tai samankaltaista toimintaa. Lisäksi elinkeinoverovapautuksen myötä menetettäisiin vuosittain noin 90 miljoonan euron verotulot, mikä antaa ai-

hetta epäillä, että MoRaKG ei ole pelkkä vuoden 2003 ohjekirjeen "selvennys".

3.2 Valtiontuen sisältyminen tappiontasaustoimenpiteeseen

(29) Saksa ei ole periaatteessa sulkenut pois sitä, että tappiontasaustoimenpide on valikoiva ja suosii näin kohdeyrityksiä ja riskipääomayhtiöitä. Se on kuitenkin esittänyt, että järjestely on perusteltu Saksan verojärjestelmän luonteen ja sisäisen logiikan vuoksi. Saksan mukaan vuonna 2008 käyttöön otettu yleinen tappioiden hyödyntämisrajoitus aiheutti riskipääomamarkkinoille erityisiä ongelmia, joten mahdollisuutta tappioiden hyödyntämiseen olisi jatkettava näillä markkinoilla. Tämän vuoksi toimenpide täyttää Saksan mukaan valtiontukisääntöjen soveltamisesta yritysten välittömään verotukseen annetussa komission tiedonannossa⁽¹²⁾, jäljempänä 'yhtiöverotusta koskeva komission tiedonanto', asetetut edellytykset.

(30) Komissio on kuitenkin todennut, että muita sijoitusyrityksiä (ts. yritykset, jotka eivät kuulu riskipääomayhtiön määritelmän soveltamisalaan) ei voitaisi sulkea järjestelyn ulkopuolelle, jos toimenpide on Saksan verojärjestelmän luonteen ja sisäisen logiikan mukaan perusteltu, sillä myös muut sijoitusyritykset voivat sijoittaa kohdeyrityksiin ja myös niiden olisi voitava käyttää kyseistä oikeutta tappioiden hyödyntämiseen. Tilanne ei ole kuitenkaan tämä, sillä kohdeyritykset, joiden osakkaina on muita sijoitusyrityksiä, voivat tasata tappionsa ainoastaan siinä tapauksessa, että nämä yritykset ovat hankkineet osakkuutensa riskipääomayhtiöltä johdanto-osan (21) kappaleessa kuvatuin edellytyksin.

(31) Saksa on lisäksi esittänyt, että toimenpide ei vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla, sillä toimenpiteellä on "sisäinen tavoite", joka on yhteensopiva yhtiöverotusta koskevan komission tiedonannon säännösten kanssa. Toimenpide on pelkkä poikkeus tiukasta säännöstä, jota vastaavaa muissa jäsenvaltioissa ei ole. Tämän vuoksi sillä ei voi olla rajat ylittäviä vaikutuksia kilpailuun tai kauppaan.

(32) Komission mielestä tämän toimenpiteen edunsaajat voisivat kuitenkin käydä kauppaa muiden jäsenvaltioiden yritysten kanssa, joten toimenpiteellä voi olla vaikutusta kauppaan. Kun määritetään, tarjoaako verotoimenpide tietyille yrityksille valikoivan edun, on lisäksi tarkasteltava kyseisessä jäsenvaltiossa tavallisesti sovellettavaa järjestelmää. Kysymys siitä, mitä säännöksiä toisissa jäsenvaltioissa sovelletaan, on periaatteessa merkityksetön.

⁽¹²⁾ EYVL C 384, 10.12.1998, s. 3.

3.3 Valtiontuen sisältyminen yksityisjoittajille myönnettävään verohelpotukseen

- (33) Saksan mukaan tämä toimenpide ei ole valtiontukea, koska edunsaajat ovat luonnollisia henkilöitä. Koska toimenpide kuitenkin tekee sijoituksista tiettyihin yrityksiin – kohdeyrityksiin – houkuttelevampia sijoittajille, toimenpide voi suosia välillisesti tiettyjä yrityksiä eli kohdeyrityksiä⁽¹³⁾.
- (34) Tämän vuoksi komissio katsoi, että ”edun” ja ”valikoivuuden” kriteerit täyttyvät. Tämän lisäksi toimenpiteen soveltaminen supistaa vuotuisia verotuloja arviolta noin 30 miljoonalla eurolla.

3.4 Yhteensopivuus valtiontuesta pieniin ja keskiuuriin yrityksiin tehtävien riskipääomasijoitusten edistämiseksi annettujen yhteisön suuntaviivojen kanssa

- (35) Komissio suhtautui epäillen siihen, että toimenpide olisi yhteensopiva valtiontuesta pieniin ja keskiuuriin yrityksiin tehtävien riskipääomasijoitusten edistämiseksi annettujen yhteisön suuntaviivojen kanssa, jäljempänä ’riskipääomaa koskevat suuntaviivat’⁽¹⁴⁾. Suuntaviivojen mukaan riskipääomasijoitusten muotoista valtiontukea ei saa myöntää suuryrityksille⁽¹⁵⁾, vaikeuksissa oleville yrityksille eikä laivanrakennusalalla tai hiili- ja terästeollisuudessa toimiville yrityksille. Tarkasteltavana olevassa tapauksessa toimenpiteestä voivat kuitenkin hyötyä myös yritykset, jotka kuuluvat edellä mainittuihin ryhmiin. Tämän vuoksi toimenpiteen soveltamisalan määritelmä ei ole riskipääomaa koskevien suuntaviivojen mukainen edunsaajien osalta.
- (36) Lisäksi riskipääomaa koskevien suuntaviivojen 4.3 kohdan mukaan valtiontuki on kohdennettava tiettyyn markkinoiden toimintapuutteeseen, jonka olemassaolosta on riittävä näyttöä. Saksa ei ole toimittanut tällaista näyttöä.
- (37) Komissio epäili lisäksi, että muutkaan riskipääomaa koskevien suuntaviivojen 4 jaksossa esitetyt edellytykset eivät

⁽¹³⁾ Yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut, että tiettyihin yrityksiin sijoittaville yksityishenkilöille myönnettävä verohelpotus voi sisältää valtiontukea kyseisille yrityksille (ks. asia C-156/98, Saksa v. komissio, Kok. 2000, s. I-6857).

⁽¹⁴⁾ EUVL C 194, 18.8.2006, s. 2.

⁽¹⁵⁾ Kohdeyrityksen määritelmä MoRaKG:ssä ei vastaa EU:n säännöksissä esitettyä pk-yritysten määritelmää. Kun tarkastellaan esimerkiksi edellytystä, jonka mukaan kohdeyrityksen oma pääoma ei saa olla yli 20 miljoonaa euroa, kun riskipääomayhtiö hankkii siitä osakkuuden, komissio toteaa seuraavaa: Taseen loppusumma perustuu sekä omaan pääoman ja vastuisiin. Vastuut muodostavat yleensä selkeästi oman pääoman määrää suuremman summan. Tämän vuoksi kohdeyritykset ylittävät helposti pk-yritysten taseen loppusummaan sovellettavan 43 miljoonan euron rajan. Lisäksi kohdeyritysten määritelmä ei sisällä työntekijämäärälle asetettua 250 henkilön ylärajaa eikä 50 miljoonan euron liikevaihtorajaa.

täyty. Lisäksi komissio totesi, että veroetuuden rajoittaminen osakeyhtiöihin sijoittaviin riskipääomayhtiöihin vaikuttaa olevan vastoin toimenpiteen ilmoitettua tavoitetta, jonka mukaan pyrkimyksenä on edistää riskipääoman tarjontaa kaikille sitä tarvitseville yrityksille. Riskipääomaa tarvitsevat uudet innovatiiviset yritykset voivat valita toiminnalleen muun oikeudellisen muodon kuin osakeyhtiön. Toimenpiteestä eivät kuitenkaan hyötyisi uudet innovatiiviset yritykset, jotka on perustettu henkilöyhtiöiksi.

3.5 Tuen soveltuvuus yhteismarkkinoille

- (38) Komissio esitti epäilyjä siitä, onko toimenpide yhteismarkkinoita koskevien sääntöjen mukainen. Riskipääomayhtiöiksi luokitellaan ainoastaan yritykset, joiden rekisteröity päätoimipaikka ja yritysjohto sijaitsevat Saksassa. Vaikuttaa siis siltä, että tietyntyyppiset yritykset eivät ole tukikelpoisia, kuten sellaisten yhteisön ja ETA:n yritysten kiinteät toimipaikat ja tytäryritykset, joiden rekisteröity päätoimipaikka on Saksan ulkopuolella. Tämä edellytys voi rajoittaa EY:n perustamissopimuksen 43 artiklassa tarkoitettua sijoittautumisvapautta.
- (39) Saksan mukaan yritykset, joiden rekisteröity päätoimipaikka on Saksan ulkopuolella, eivät kuulu BaFinin valvontaan, ja ne voisivat näin saada perusteetonta kilpailuetua saksalaisiin riskipääomayhtiöihin verrattuna. Komissio epäili kuitenkin, että käytettävissä olisi muitakin vaihtoehtoja valvoa sellaisten ulkomaalaisten yritysten kiinteitä toimipaikkoja, joilla on toimilupa Saksassa ja jotka käytännössä kilpailevat riskipääomayhtiöiden kanssa. Tämän vuoksi komissio päätteli, että näiden yritysten jättämiselle järjestelyn ulkopuolelle ei ole perusteita. Tästä syystä komissio epäili myös sitä, voidaanko kyseisten toimenpiteiden katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille.

4. SAKSAN HUOMAUTUKSET MENETTELYN ALOITTA- MISTA KOSKEVASTA PÄÄTÖKSESTÄ

- (40) Saksa otti 3 päivänä maaliskuuta 2009 päivätyllä kirjeellä kantaa komission päätökseen aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdan mukainen menettely. Huomautukset käsittelevät kaikkia kolmea toimenpidettä. Saksa toisti huomautuksissaan näkemyksensä siitä, jonka mukaan kyseiset toimenpiteet eivät ole valtiontukea.

4.1 Elinkeinoverotoimenpide

- (41) Saksa vahvisti näkemyksensä, jonka mukaan elinkeinoverotoimenpiteellä ei vapauteta elinkeinoverosta, vaan kyse on elinkeinotoiminnan ja omaisuudenhoitotoiminnan eron selvittämisestä pelkästään ilmoitusluonteisesti. Se,

harjoittaako riskipääomayhtiö elinkeinotoimintaa vai omaisuudenhoitotoimintaa, määritetään viime kädessä Saksan korkeimman oikeuden oikeuskäytännön mukaan, josta on esitetty yhteenveto vuoden 2003 ohjekirjeessä.

- (42) Saksa totesi ennakoituista 90 miljoonan euron verotulojen menetyksistä, että MoRaKG:n tarjoama selvitys johdattaa siihen, että ”epäonnistuneita” sopimuksia, joista kannetaan veroa vain niiden ”epäonnistuneisuuden” vuoksi, tehdään vähemmän.

4.2 Tappiontasaustoimenpide

- (43) Saksa toisti katsovansa, että kohdeyritysten tasolla tapahtuvaa tappiontasausta koskevat säännökset ovat perusteltuja verojärjestelmän luonteen ja sisäisen logiikan vuoksi, vaikka kohdeyrityksiin sijoittavat myös sijoitusyritykset, jotka jäävät MoRaKG:n määritelmän ulkopuolelle.
- (44) Saksan mukaan riskipääomayhtiöiden erottaminen muista sijoitusyrityksistä kuuluu lainsäätäjän liikkumavapauden piiriin, sillä riskipääomayhtiöiden ja muiden sijoitusyritysten välillä on objektiivisia eroja. Tämän perusteella yhtiöverotusta koskevan komission tiedonannon 24 kohdan mukainen erilainen kohtelu on perusteltua.
- (45) Tämän lisäksi riskipääomayhtiöt ovat erityistilanteessa. Koska niille on ominaista sijoittaa kohdeyrityksiin, joissa tappiontasaus on mahdollista, toinen toimenpide ei ole valtioneuvoston, vaan kyseessä on järjestely riskipääomamarkkinoilla nykyjärjestelmän vuoksi esiintyvien erityisten haittojen tasapainottamiseksi.

4.3 Yksityissijoittajille myönnettävät verohelpotukset

- (46) Saksan mukaan verohelpotustoimenpiteillä ei ole tuntuvaa vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, koska sijoittajakohtainen verohelpotus on rajattu 22 500 euroon. Lisäksi toimenpidettä sovelletaan samalla tavoin kohdeyrityksiin, joiden rekisteröity päätoimipaikka on toisissa jäsenvaltioissa, eikä saksalaisten kohdeyritysten ja muiden jäsenvaltioiden yritysten välillä tehdä eroa.
- (47) Lisäksi Saksa selittää, että suorat edunsaajat ovat luonnollisia henkilöitä, jotka eivät kuulu valtioneuvoston soveltamisalaan. Kohdeyrityksille ei myöskään myönnetä määrällisesti ilmaistavissa olevaa etua toimenpiteen erityisen rakenteen vuoksi, mikä sulkee niin ikään pois valtioneuvoston mahdollisuuden.
- (48) Saksan mukaan veroetus ei ole sidottu suoraan sijoitukseen, vaan kohdeyrityksestä hankitun osakkuuden myyntiin.

4.4 Sijoittautumisvapautta koskevan periaatteen rikkinen

- (49) Saksan mukaan MoRaKG ei ole EY:n perustamissopimuksen 43 artiklassa tarkoitettua sijoittautumisvapauden periaatteen vastainen, sillä sijoittautumisvapauden rajoittaminen on perusteltua silloin, kun rekisteröityä päätoimipaikkaa koskevan vaatimuksen asettaminen on ainoa mahdollisuus varmistaa, että lakisääteisiä edellytyksiä noudatetaan.

5. KOLMANSIEN HUOMAUTUKSET

- (50) Kolmannet esittivät huomautuksia menettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä 9 päivänä huhtikuuta 2009 päivätyllä kirjeellä (Bundesverband Deutscher Kapitalbeteiligungsgesellschaften — German Private Equity and Venture Capital Association e. V, jäljempänä 'BVK') ja 14 päivänä huhtikuuta 2009 päivätyllä kirjeellä (Biotechnologie-Industrie-Organisation Deutschland e.V, jäljempänä 'BIO', ja Business Angels Network Deutschland e. V, jäljempänä 'BAND').

5.1 Kolmansien huomautukset elinkeinoverosta

- (51) BVK:n mukaan lakisääteisten kriteerien sisällyttäminen MoRaKG:hen, joiden nojalla riskipääomayhtiöt voidaan luokitella verotuksellisesti omaisuudenhoitotoiminnan harjoittajiksi, ei tarjoa riskipääomayhtiöille verokannustinta. MoRaKG pikemminkin johtaa epävarmuuden lisääntymiseen alalla.
- (52) BVK:n mukaan kyseinen selvitys on yhtä tiukka kuin vuoden 2003 ohjekirje, sillä Saksan liittopäivien valtiovainvaliokunta on katsonut, että MoRaKG:n rinnalla sovelletaan edelleen myös vuoden 2003 ohjekirjetä⁽¹⁶⁾. Näin ollen MoRaKG:n 1 §:n 19 momentissa esitetyille yleispäteville säännöksille on esitetty konkreettisempi merkitys vuoden 2003 ohjekirjeessä. Tämän epätydyttävän sääntelykäytännön vuoksi vuoden 2003 ohjekirjeen kriteerejä sovelletaan edelleen myös riskipääomayhtiöihin. Tämän vuoksi Saksan viranomaisten 90 miljoonaksi euroksi arvioimat verotulojen menetykset ovat BVK:n mielestä vaikeasti todennettavissa.
- (53) BVK kannattaa yhteisten puitesääntöjen luomista kotimaisille ja ulkomaisille pääomasijoitusyhtiöille (etenkin EU:n muiden jäsenvaltioiden yrityksille) sekä niiden koti- ja ulkomaisille sijoittajille Saksassa.

⁽¹⁶⁾ Ks. Saksan liittopäivien lausunto – BT-Drucks, 16/9829, s. 5 ja sitä seuraavat sivut: ”zur Auslegung der gesetzlichen Regelung bleibe deshalb der bisherige Verwaltungserlass ergänzend anwendbar” (säännöstä tulkittaessa otetaan täydentävänä huomioon myös aikaisempi säännös).

- (54) BIO:n mukaan MoRaKG:ssä ei säädetä riskipääomayhtiöitä suosivaa vapautusta elinkeinoverosta. MoRaKG:llä vain vahvistetaan jo vuoden 2003 ohjekirjeen perusteella toteutunut käytäntö, jolla omaisuudenhoitotoimintaa harjoittavat rahastot vapautetaan elinkeinoverosta.

5.2 Kolmansien huomautukset tappiontasauksesta

- (55) BVK:n mukaan Saksan lainsäädännössä olisi kohdeltava koti- ja ulkomaisia riskipääoma- ja pääomasijoitusyhtiöitä samalla tavoin kuin MoRaKG:ssä määriteltyjä riskipääomayhtiöitä. BVK katsoo lisäksi, että tämä tavoite voidaan saavuttaa ainoastaan yhtenäisten oikeudellisten ja verotuksellisten puitteiden avulla, jotka koskevat kaikkia pääomasijoitustoimintaa harjoittavia yhtiöitä. BVK ehdottaa, että myös MoRaKG:ssä esitetyn määritelmän ulkopuolelle jäävien riskipääomayhtiöiden olisi voitava hyödyntää syrjimättömästi tappiontasauksia. BVK vahvistaa, että Saksan yhtiöverolain mukainen tappioiden vähennyskielto vaikeuttaa huomattavasti riskipääoma- ja pääomasijoitusyhtiöiden sijoitustoimintaa.

- (56) BIO Deutschland näkee MoRaKG:n parannuksena tappiontasausjärjestelyyn. BIO keskittyy erityisesti tappiontasaukseen ja esittää, että haitan kohdennettu lieventäminen ei ole valtioneuvoston tukea. Koska erityisesti innovatiivisille pk-yrityksille aiheutuu haittaa voimassa olevista tappioiden vähennyssäännöistä, MoRaKG:tä on pidettävä verohaitan tasaamisena. BIO:n mukaan MoRaKG mahdollistaa yrityksille pääomaa tarjoavien pääomasijoitusyhtiöiden oikeudenmukaisen ja välttämättömän rajaamisen.

5.3 Kolmansien huomautukset yksityissijoittajille myönnettävistä verohelpotuksista

- (57) BVK suhtautuu myönteisesti MoRaKG:n yleistavoitteeseen tarjota verohelpotuksia yksityissijoittajille. BVK:n mukaan tämä verohelpotustoimenpide on sopiva kannustin yksityishenkilöille, jotka sijoittavat MoRaKG:ssä tarkoitettuun alkuvaiheen riskialttiiseen segmenttiin.
- (58) BAND korostaa, että tämännäköiset verohelpotukset uusiin yrityksiin sijoittaville yksityishenkilöille ovat muissa jäsenvaltioissa tavallisia ja suotuisampia. BAND suhtautuu myönteisesti verohelpotusten myöntämiseen yksityissijoittajille ja myös MoRaKG:hen. Samalla BAND kuitenkin toteaa kyseessä olevan vähäisen veroetuuden, joka saadaan vasta osakkuuden menestyksekkään myynnin yhteydessä. Se epäilee, onko MoRaKG:llä tuntuva kannustinvaikutusta bisneskeleihin. BAND:n mukaan sijoittajakohdainen enimmäisveroetus on tulon osittaista verotusta koskevan menettelyn (*Teileinkünfteverfahren*) perusteella noin 14 210 euroa eikä noin 22 500 euroa, kuten Saksa esitti. BAND:n mukaan kohdeyritysten välillinen tuki jäisi todellisuudessa vähämerkityksistä tukea koskevan 200 000 euron rajan alapuolelle. Etu syntyisi vasta

sitten – jos se ylipäänsä syntyisi – kun sijoittaja myisi osakkuutensa.

- (59) BIO:n käsityksen mukaan enimmäisetu, jonka yksityissijoittaja voi vain tietyin edellytyksin saada, on 22 500 euroa. Tämä summa on vähäpätöinen eikä ole sidoksissa sijoituksen määrään (vaan osakkuuden myyntiin), ja näin ollen se ei ole siirrettävissä kohdeyritykseen.

6. SAKSAN KANTA KOLMANSIEN HUOMAUTUKSIIN

- (60) Saksa vastasi kolmansien huomautuksiin 22 päivänä toukokuuta 2009 päivättyllä kirjeellä.

6.1 Elinkeinoverotoimenpide

- (61) Saksa toteaa, että BVK vahvistaa MoRaKG:n kritisoinnista huolimatta sen, että MoRaKG ei poikkea muusta oikeusperustasta, joka koskee omaisuudenhoitotoiminnan ja elinkeinotoiminnan erottelua.

6.2 Tappiontasaukstoimenpide

- (62) Saksa toteaa, että BVK:n ehdotus laajentaa toimenpide kattamaan koko pääomasijoitussektori johtaisi perusteettomiin heijastusvaikutuksiin. Jotta toimenpide voitiin kohdentaa mahdollisimman tarkoin, Saksa päätti soveltaa tarpeellista erottelua.

- (63) Saksa korostaa BIO:n vahvistavan sen kannan, jonka mukaan MoRaKG:ssä säädetään objektiivisiin kriteereihin perustuvasta johdonmukaisesta erottelusta, jolla estetään tappioiden liiallinen hyödyntäminen.

6.3 Yksityissijoittajille myönnettävät verohelpotukset

- (64) Saksa katsoo kolmansien huomautusten tukevan sen näkemystä, jonka mukaan kyse ei ole valtioneuvoston tuesta, koska toimenpide on merkitykseltään vähäinen ja välillinen, kohdennettu voittoihin ja suunnattu kaikkiin jäsenvaltioihin sijoittautuneisiin kohdeyrityksiin.

7. ARVIOINTI

7.1 Valtiontuen olemassaolo

7.1.1 Elinkeinoverotoimenpide

- (65) Muodollinen tutkintamenettely ei ole poistanut komission epäilyjä siitä, että MoRaKG olisi vain lainsäädännön muodossa esitetty "selvennys" vuoden 2003 ohjekirjeessä esitettyyn elinkeinoverovelvollisuuden käsitteeseen.

- (66) Saksa arvioi, että kyseinen toimenpide johtaa verotulojen supistumiseen 90 miljoonalla eurolla vuodessa. Se selittää tätä vähennystä sillä, että ”epäonnistuneita sopimusjärjestelyjä” tehdään vähemmän. Komissio ei pidä tätä perustelua vakuuttavana. On vaikea uskoa, että riskipääomayhtiöt tuntuivat niin huonosti verolainsäädäntöä, että ne eivät voisi välttää tämäläyppisiä ”epäonnistuneita sopimusjärjestelyjä” ja niistä aiheutuvia verovelvoitteita. Lisäksi kolmannet vahvistavat selvästi komission näkemyksen. BVK nimittäin toteaa, että MoRaKG johtaisi epävarmuuden lisääntymiseen alalla.
- (67) Komissio toteaa kuitenkin, että toimenpide vähentää selvästi varoja, jotka valtio muutoin (aikaisemmin vallinneessa tilanteessa) olisi saanut. Tämän vuoksi komissio päättää, että toimenpide myönnetään valtion varoista.
- (68) Riippumatta siitä, onko vuoden 2003 ohjekirje Saksan verojärjestelmän luonteen ja sisäisen logiikan mukaan perusteltu, millä ei ole tässä tapauksessa merkitystä, komissio totesi menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään, että MoRaKG näyttää poikkeavan ohjekirjeestä seuraavista syistä:
- riskipääomayhtiöt voivat etsiä sijoittajia suurelle yleisölle suunnattujen tarjousten kautta, mikä ei ollut sallittua vuoden 2003 ohjekirjeen perusteella;
 - MoRaKG:n mukaan riskipääomayhtiöllä voi olla liiketoiminta ja organisaatio liiketoimintaa varten, kun taas vuoden 2003 ohjekirjeessä kielletään ”huomattava oma organisaatio” ja rajoitetaan työntekijöiden ja toimistotilan määrä ”laajalle yksityisomaisuudelle” tavanomaiseen määrään;
 - MoRaKG:ssä ei kielletä erikseen riskipääomayhtiöitä harjoittamasta liiketoimintaa sijoitussalkkuunsa kuuluvissa yhtiöissä, kun taas vuoden 2003 ohjekirjeessä kielletään liiketoiminnan harjoittaminen sijoitussalkkuun kuuluvissa yhtiöissä, kuten johdanto-osan (13) kappaleessa todetaan.
- (69) Tutkimamenettelyn aikana saadut huomautukset eivät ole poistaneet näitä epäilyjä. Tämän vuoksi komission on pääteltävä, että MoRaKG laajentaa niiden mahdollisten edunsaajien ryhmää, jotka eivät ole elinverovelvollisia, sillä eräät riskipääomayhtiöt, jotka olivat verovelvollisia vuoden 2003 ohjekirjeen perusteella, luokitellaan vapautetuiksi elinkeinoverovelvollisuudesta. Tämän vuoksi tarkasteltavana olevalla toimenpiteellä myönnetään verotus tietyille riskipääomayhtiöille. Se antaa niille mahdollisuuden harjoittaa tiettyä toimintaa ja kuitenkin hyödyntää verovapautusta toisin kuin riskipääomarahastot/pääomasijoitusrahastot, jotka kuuluvat ainoastaan vuoden 2003 ohjekirjeen soveltamisalaan ja ovat sen perusteella verovelvollisia, jos ne harjoittavat vastaavaa toimintaa.
- (70) Lisäksi toimenpide tarjoaa MoRaKG:n soveltamisalaan kuuluville riskipääomayhtiöille valikoivan edun riskipääomarahastoihin/pääomasijoitusrahastoihin verrattuna. Riskipääomayhtiö hyötyy toimenpiteestä ainoastaan silloin, kun se on MoRaKG:ssä esitetyn määritelmän mukainen. Toimenpiteestä eivät voi hyötyä riskipääomarahastot/pääomasijoitusrahastot, jotka ovat sijoittaneet alle 70 prosenttia kaikista omaisuuseristään kohdeyritysten pääomaosakkuuksiin, vaikka ne harjoittaisivat pääosin samanlaista toimintaa. Sama pitää paikkansa sellaisten riskipääomarahastojen/pääomasijoitusrahastojen kohdalla, joilla ei ole sekä rekisteröityä päätoimipaikkaa että yritysjohtoa Saksassa. Tämän perusteella riskipääomarahastot/pääomasijoitusrahastot, joilla on ainoastaan kiinteä toimipaikka Saksassa, eivät voi hyödyntää MoRaKG:n säännöksiä, vaikka ne harjoittaisivat aivan samaa toimintaa kuin riskipääomayhtiöt.
- (71) Näistä syistä ainoastaan tähän pieneen ryhmään kuuluvat yritykset on vapautettu valtion varojen avulla osasta liiketoimintansa kustannuksia (eli tietyistä verovelvollisuuksista), joista niiden olisi tavallisesti itse vastattava nykyisen sääntelykehityksen mukaan. Edunsaajat harjoittavat pääasiassa pääomasijoitusten ja riskipääoman tarjontaa ja kilpailevat toisten Saksassa tai muissa jäsenvaltioissa sijaitsevien sijoitusyhtiöiden kanssa. Lisäämällä edunsaajien toiminnan harjoittamiseen käytettävissä olevia varoja toimenpide vahvistaa niiden asemaa yhteisössä toimiviin kilpailijoihin verrattuna. Kyseinen tuki on sen vuoksi omiaan vääristämään kilpailua ja vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (72) Tämän vuoksi komissio päättää, että ilmoitettu elinkeinoverotoimenpide on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea tiettyjen riskipääomayhtiöiden hyväksi.
- ### 7.1.2 Tappiontasaus
- (73) Kuten 4.2 jaksossa esitetään, Saksa myöntää periaatteessa, että tappiontasausmahdollisuuden palauttaminen kohdeyrityksiin sijoittaville riskipääomayhtiöille on valikoiva etu ja suosii sekä riskipääomayhtiöitä että kohdeyrityksiä. Saksa katsoo kuitenkin, että riskipääomayhtiöt ja kohdeyritykset on rajattu asianmukaisella ja käytännöllisellä tavalla. Rajaus on perusteltu yhtiöverotusta koskevan komission tiedonannon 24 kohdan mukaisesti (jossa todetaan, että joitakin edellytyksiä voidaan perustella myös veronmaksuvelvollisten välisillä tosiasiallisilla eroilla) verovelvollisten objektiivisten erojen perusteella, koska vuonna 2008 käyttöön otettu yleinen tappioiden hyödyntämisrajoitus aiheutti erityisiä ongelmia riskipääomamarkkinoille.

- (74) Komissio toteaa, että toimenpide johtaa selvästi valtion varojen menettämiseen. Tämän vuoksi toimenpide on myönnetty valtion varoista. Verotappiot hyödyttävät kohdeyrityksiä ja riskipääomayhtiöitä, jotka ovat toimenpiteen edunsaajia. Sellaisiin kohdeyrityksiin sovellettavat tappiontasaukset koskevat lievemmät säännökset, joista riskipääomayhtiöt hankkivat osakkuuksia, muodostavat taloudellisen edun molemmille yritysryhmille ja antavat niille mahdollisuuden verosäästöihin. Kohdeyritys hyötyy tappiontasauksesta, sillä sen avulla yritys voi kuitata tappionsa ja maksaa näin vähemmän veroja kuin väärinkäytön estämiseksi annettujen säännösten perusteella. Riskipääomayhtiö saa niin ikään lähes välitöntä etua, sillä muut ostajat eivät voi hyödyntää kuittausmahdollisuutta.
- (75) Koska verosäästöjä voidaan saavuttaa lähinnä silloin, kun riskipääomayhtiöt sijoittavat kohdeyrityksiin, myös kohdeyritykset saavat välillistä etua. Toimenpide kannustaa riskipääomayhtiöitä sijoittamaan kohdeyrityksiin eikä muihin yrityksiin, joihin riskipääomasijoittajat voisivat sijoittaa puhtaasti taloudellisin perustein. Tämän vuoksi kohdeyritykset voivat saada riskipääomaa enemmän ja suotuisammin ehdoin kuin ilman toimenpidettä. Toimenpide onkin omiaan vahvistamaan välillisesti kohdeyritysten pääomarakennetta.
- (76) Vaikka ei voida sulkea pois sitä, että kohdeyritysten käsite kattaa vaikeuksissa olevat yritykset, toimenpide ei Saksan mukaan tarjoaisi etua tällaisille yrityksille. Tämä Saksan väite on hylättävä. Saksan mukaan vaikeuksissa oleva kohdeyritys ei tuota voittoa, joka voitaisiin kuitata tappioilla ja jota voitaisiin verottaa. Tämän vuoksi mahdollisuudella aikaisempien tilikausien tappioiden hyödyntämiseen ei olisi näille yrityksille merkitystä. Tämän perusteella MoRaKG ei muodostaisi etua yhteisön oikeuden määritelmän mukaisille vaikeuksissa oleville yrityksille. Komissio ei pidä näitä perusteluja uskottavina, sillä vaikeuksissa olevan yrityksen tai pöytälaatikkoyhtiön ostaja voi olla käytännössä verotussyistä erityisen kiinnostunut tappiontasauksesta.
- (77) Nämä edut ovat omiaan vaikuttamaan kauppaan ja kilpailuun. Komissio tarkasteli tätä kriteeriä riskipääomayhtiöiden osalta elinkeinoverojärjestelyn yhteydessä johdanto-osan (71) kappaleessa. Komissio toteaa kohdeyrityksistä, että nämä yritykset voivat toimia kaikilla toimialoilla ja näin ollen myös sellaisilla aloilla, joilla käydään tai voidaan käydä yhteisön sisäistä kauppaa. Niille myönnetty taloudellinen etu on sen vuoksi omiaan vääristämään kilpailua ja vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (78) Komissio toteaa myös, että toimenpide on kiistatta valikoiva.
- (79) Komissio katsoo, että Saksa ei ole onnistunut osoittamaan, että toimenpide olisi Saksan verojärjestelmän luonteen ja sisäisen logiikan vuoksi perusteltu. Vaikka olisikin totta, että riskipääomamarkkinat kärsivät erityisesti tappioiden hyödyntämisrajoituksesta ja näin ollen jonkinlainen erityiskohtelu olisi perusteltua, tämä ei komission mielestä oikeuttaisi Saksan soveltamaa verovelvollisten eroavaa kohtelua, sillä koko riskipääomasektoria ei vapauteta tappiontasauskiellosta. Jos Saksan väitteet pitäisivät paikkansa, ei olisi objektiivisia syitä sulkea toimenpiteen soveltamisalasta samoihin kohdeyrityksiin sijoittavia yrityksiä, jotka eivät kuitenkaan ole riskipääomayhtiöitä. Muut yritykset kuin riskipääomayhtiöt voivat kuitenkin hyötyä toimenpiteestä vain siinä harvinaisessa tapauksessa, että ne hankkivat kohdeyrityksen osakkuuden riskipääomayhtiöltä. Tämä käsitys vahvistetaan myös 5.2 jaksossa esitetyissä BVK:n huomautuksissa.
- (80) Toimenpide ei vaikuta Saksan verojärjestelmän luonteen ja sisäisen logiikan vuoksi perustellulta. Saksa ei ole esittänyt näyttöä siitä, miksi riskipääomayhtiöitä koskeva tappioiden hyödyntämisrajoitus aiheuttaisi erityisiä ongelmia silloin, kun ne sijoittavat kohdeyrityksiin, mutta ei silloin, kun ne harjoittavat samaa toimintaa tarjoamalla pääomaa henkilöyhtiöiden kaltaisille muille yrityksille, joilla saattaa myös olla vaikeuksia hankkia riskipääomaa (erityisesti uudet innovatiiviset yritykset).
- (81) Komissio toteaa myös, että Saksa on jo säätänyt tällä alalla uudet yleiset verosäännökset 2.4.1 jaksossa mainittujen tappiontasauksen väärinkäytön ehkäisemiseksi annettujen tiukennettujen toimenpiteiden välityksellä, jotka sisältyivät yhtiöverotuksen uudistamisesta vuonna 2008 annettuun lakiin (*Unternehmenssteuerreformgesetz*). Nämä toimenpiteet väärinkäytösten ehkäisemiseksi kumotaan nyt osittain antamalla valikoitua yritysryhmää koskevia lievempiä tappiontasausäännöksiä. Tämä ei vaikuta vuodesta 2008 voimassa olleen verojärjestelmän luonteen ja sisäisen logiikan vuoksi perustellulta.
- (82) Tämän vuoksi komissio päätelee, että ilmoitettu tappiontasauksetoimenpide on EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea tiettyjen kohdeyritysten ja riskipääomayhtiöiden hyväksi.

7.1.3 Yksityissijoittajille myönnettävät verohelpotukset

- (83) Kuten 4.3 jaksossa esitetään, Saksan mukaan tämä toimenpide ei ole valtiontukea, koska edunsaajat ovat luonnollisia henkilöitä. Samalla Saksa toteaa, että kohdeyrityksille ei koidu toimenpiteestä todennettavissa olevaa ja määrällisesti ilmaistavissa olevaa etua. Tämän vuoksi toimenpiteellä ei ole vaikutusta osakkeiden hintaan. Yksityissijoittajien verosäästö on melko vähäinen ja syntyy ainoastaan silloin, kun sijoittaja myy menestyksellisesti osakkuutensa. Tämän vuoksi toimenpide tarjoaa yksityissijoittajille Saksan mielestä vain vähäisen kannustimen sijoittaa kohdeyrityksiin. Vastaavasti toimenpiteellä on vain vähäinen vaikutus kohdeyritysten ja muiden yritysten väliseen kilpailuun.
- (84) Kuten 2.1 jaksossa todetaan, toimenpide supistaa Saksan valtion varoja 30 miljoonalla eurolla vuodessa. Tämän vuoksi toimenpide rahoitetaan valtion varoista.
- (85) Tarkasteltavana olevalla toimenpiteellä pyritään verokannustimin lisäämään yksityissijoittajien sijoituksia valittuun yritysyhmään, ts. kohdeyrityksiin, eikä muihin yrityksiin, joihin riskipääomasijoittajat voisivat sijoittaa puhtaasti taloudellisista syistä. Tämän vuoksi kohdeyritykset voivat saada riskipääomaa suurempia määriä ja suotuisammin ehdoin kuin ilman toimenpidettä. Toimenpide onkin omiaan vahvistamaan välillisesti kohdeyritysten pääomarakennetta. Tämä päätelmä pitää paikkansa myös siinä tapauksessa, että sijoittajille myönnetty veroetuus riippuu tulevista voitoista ja – kuten Saksa ja kolmannet korostavat – on määrältään suhteellisen pieni. Toimenpiteen ominaisuuksien vuoksi on erittäin vaikeaa määrittää ennakolta tarkasti, kuinka paljon etua kohdeyrityksille toimenpiteestä koituu⁽¹⁷⁾. Tämän vuoksi ei voida päätellä, että kohdeyritysten hyväksi myönnettyssä tuessa olisi joka tapauksessa kyse vähämerkityksisistä tukimääristä. Tuomioistuimien lisäksi vahvistanut, että tiettyihin yrityksiin sijoittaville yksityissijoittajille myönnettävä verohelpotus voi sisältää valtiontukea kyseisille yrityksille riippumatta yksityishenkilöille myönnetyn edun määrästä⁽¹⁸⁾.
- (86) Näistä syistä komissio pääättelee, että tuloveron helpotus on valikoiva toimenpide ja suosii rajoitettua määrää yrityksiä, sillä se tarjoaa niille markkinaehtoja paremmat mahdollisuudet saada riskipääomaa. Etu myönnetään valtion varoista, sillä kyse on verotulojen supistumisesta, ja

yksityishenkilöjä kannustetaan sen avulla tarjoamaan pääomaa kohdeyritysten eikä muiden yritysten käyttöön, joita pääomasijoittaja tavallisesti harkitsisi tuotto-odotusten perusteella.

- (87) Edellä (77) kappaleessa on esitetty, missä määrin nämä tuet voivat vaikuttaa kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (88) Tämän vuoksi komissio pääättelee, että muutetut tuloveron helpotustoimenpiteet ovat EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea kohdeyritysten hyväksi.

7.2 Yhteensopivuus valtiontukisääntöjen kanssa

7.2.1 Toimenpiteestä ilmoittaminen

- (89) Saksa on ilmoittanut MoRaKG:stä ennen sen täytäntöönpanoa ja täyttänyt siten EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisen velvollisuutensa. Koska kaikkien MoRaKG:n toimenpiteiden tavoitteena on edistää yksityisen riskipääoman tarjontaa yrityksille, komissio on tarkastellut niiden soveltuvuutta yhteismarkkinoille riskipääomaa koskevien suuntaviivojen perusteella.
- (90) Komissio on myös arvioinut, voidaanko tarkasteltuihin toimenpiteisiin soveltaa muita valtiontukipuitteita ja -asetuksia (kuten yhteisön puitteet tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävälle valtiontuelle⁽¹⁹⁾, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta yhteismarkkinoille soveltuviksi perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan mukaisesti 6 päivänä elokuuta 2008 annettu komission asetusta (EY) N:o 800/2008, jäljempänä 'yleinen ryhmäpoikkeusasetus'⁽²⁰⁾, tai perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen 15 päivänä joulukuuta 2006 annettu komission asetusta (EY) N:o 1998/2006⁽²¹⁾). Näiden valtiontukipuitteiden ja -asetusten mukaan tuen soveltamisalan ulkopuolelle on jätettävä vaikeuksissa olevat yritykset sekä laivanrakennusalan ja hiili- ja terästeollisuuden yritykset ja/tai tukikelpoisuus on rajattava pk-yrityksiin, toisin kuin tarkastelluissa toimenpiteissä on tehty. Edellä esitetyistä syistä komissio katsoo, että näiden valtiontukipuitteiden ja -asetusten soveltamisalan vuoksi niitä ei voida soveltaa ilmoitettuihin toimenpiteisiin.

⁽¹⁷⁾ On erittäin vaikeaa määrittää ennakolta ilman toimenpidettä tarjottavan pääoman määrän ja ehtojen sekä toimenpiteen perusteella tarjottavan pääoman määrän ja ehtojen välistä eroa.

⁽¹⁸⁾ Asia C-156/98, Saksa v. komissio, Kok. 2000, s. I-6857, 64 kohta: "Kuten tämän tuomion 30 kohdassa on jo todettu, riidanalaisista tukijärjestelmistä on pidettävä tuen myöntämisenä edunsaajayritysten toimintaa varten [...]."

⁽¹⁹⁾ EUVL C 323, 30.12.2006, s. 1.

⁽²⁰⁾ EUVL L 214, 9.8.2008, s. 3.

⁽²¹⁾ EUVL L 379, 28.12.2006, s. 5.

7.2.2 Elinkeinoverotoimenpide

- (91) Kuten 7.1.1 jaksossa todetaan, elinkeinoverotoimenpide on valtiontukea riskipääomayhtiöiden hyväksi. Toimenpide ei kuitenkaan tarjoa riskipääomayhtiöille nimenomaista kannustinta riskipääomasijoitusten tekemiseen, vaan se antaa niille vain mahdollisuuden saada enemmän rahoitusta, joiden käyttötarkoituksesta ne voivat itse vapaasti päättää. Ne voivat esim. jakaa enemmän osinkoa yhtiökumppaneille sen avulla.
- (92) Riskipääomaa koskevien suuntaviivojen mukaan riskipääoman muotoista valtiontukea ei saa myöntää suuryrityksille, vaikeuksissa oleville yrityksille tai laivanrakennusalan sekä hiili- ja terästeollisuuden yrityksille, toisin kuin tarkasteltavana olevien toimenpiteiden tapauksessa. Elinkeinoverotoimenpide voisi kuitenkin suosia tämän tyyppisiä yrityksiä ja erityisesti suuryrityksiä. Sen vuoksi toimenpiteen soveltamisala ei ole riskipääomaa koskevien suuntaviivojen mukainen.
- (93) Toimenpide ei ole riskipääomaa koskevien suuntaviivojen 4 jakson mukainen, sillä kyseisen jakson soveltamiselle asetut erityisedellytykset eivät täyty. Kyseisen 4 jakson mukaan sijoituserien enimmäismäärä ei saa ylittää 1,5 miljoonaa euroa kutakin edunsaajaa kohden kullakin 12 kuukauden jaksolla. Tarkasteltavana olevassa toimenpiteessä ei ole asetettu tällaista enimmäismäärää. Riskipääomaa koskevien suuntaviivojen mukaan tukitoimenpiteinä myönnetty rahoitus on rajattava laajentamisvaiheessa oleville pienyrityksille ja alkuvaiheessa oleville keskisuurille yrityksille. Nämä edellytykset eivät täyty, sillä kohdeyritykset voivat olla myös suuryrityksiä.
- (94) Toimenpide ei noudata riskipääomaa koskevien suuntaviivojen 6 ja 7.1 jaksossa esitettyjä tuen kasautumista ja raportointia koskevia sääntöjä.
- (95) Komissio ei myöskään pysty arvioimaan, onko toimenpide riskipääomaa koskevien suuntaviivojen 5 jakson säännösten mukainen. Riskipääomaa koskevien suuntaviivojen mukaan valtiontuki on kohdennettava tiettyyn markkinoiden toimintapuutteeseen, jonka olemassaolosta on riittävä näyttöä. Saksa ei ole toimittanut minkäänlaisia todisteita siitä, että kohdeyritykset kärsisivät tietystä markkinoiden toimintapuutteesta.
- (96) Tämän perusteella komissio päätelee, että elinkeinoverotoimenpide ei sovellu yhteismarkkinoille.

7.2.3 Tappiontasaus

- (97) Kuten 7.1.2 jaksossa todetaan, tappiontasaustoimenpide on valtiontukea riskipääomayhtiöiden ja kohdeyritysten hyväksi. Tuki myönnetään riskipääomaa koskevien suuntaviivojen 4.2 jakson d kohdassa tarkoitettuna verokannustimena.
- (98) Edellä 92–95 kappaleessa esitetyistä syistä komissio ei voi katsoa kyseisen toimenpiteen soveltuvan yhteismarkkinoille. Se ei ole riskipääomaa koskevien suuntaviivojen 2.1 jakson poissulkemiskriteerien, 6 ja 7.1 jakson kasautumis- ja raportointisääntöjen eikä 4 jakson kriteerien mukainen. Ei myöskään ole esitetty näyttöä erityisestä markkinoiden toimintapuutteesta, joka vaikuttaisi riskipääomayhtiöihin ja kohdeyrityksiin. Näistä syistä komissiolla ei ole syytä analysoida perusteellisemmin tarkasteltavien toimenpiteiden yhteensopivuutta riskipääomaa koskevien suuntaviivojen 5 jakson kanssa.
- (99) Olemassa olevien osakkeiden hankkimista kohdeyrityksistä (jälkirahoitus) ei ole suljettu toimenpiteen ulkopuolelle. Jälkirahoitusta ei kuitenkaan voida hyväksyä riskipääomaa koskeviin suuntaviivoihin sisältyvän riskipääoman määritelmän mukaan.
- (100) Lisäksi komissio toteaa, että veroetuuden rajoittaminen osakeyhtiöihin sijoittaviin riskipääomayhtiöihin vaikuttaa toimenpiteen tavoitteen eli riskipääomasijoitusten edistämisen vastaiselta. Riskipääomaa tarvitsevat uudet innovatiiviset yritykset valitsevat todennäköisesti toiminnalleen osakeyhtiön sijaan jonkun muun oikeudellisen muodon. Toimenpiteellä ei kuitenkaan tueta uusia innovatiivisia yrityksiä, jotka on perustettu henkilöyhtiöiksi.

- (101) Tämän perusteella komissio päätelee, että tappiontasaustoimenpide ei sovellu yhteismarkkinoille.

7.2.4 Yksityissijoittajille myönnettävät verohelpotukset

- (102) Kuten 7.1.3 jaksossa todetaan, tuloveron helpotustoimenpide on välillistä valtiontukea kohdeyritysten hyväksi. Koska toimenpide kannustaa yksityishenkilöitä sijoittamaan kohdeyrityksiin, se voi suosia riskipääomasijoituksia riskipääomaa koskevien suuntaviivojen 4.2 jakson d kohdassa tarkoitettulla tavalla.

(103) Jo 92–95 kappaleessa esitetyistä syistä komissio ei voi katsoa kyseisen toimenpiteen soveltuvan yhteismarkkinoille. Se ei ole riskipääomaa koskevien suuntaviivojen 2.1 jakson poissulkemiskriteerien, 6 ja 7.1 jakson kasautumis- ja raportointisääntöjen eikä 4 jakson kriteerien mukainen. Ei myöskään ole esitetty näyttöä erityisestä markkinoiden toimintapuitteesta, joka vaikuttaisi riskipääomayhtiöihin ja kohdeyrityksiin. Näistä syistä komissiolla ei ole syytä analysoida perusteellisemmin tarkasteltavien toimenpiteiden yhteensopivuutta riskipääomaa koskevien suuntaviivojen 5 jakson kanssa.

(104) Tämän vuoksi komissio päätelee, että tuloveron helpotustoimenpiteen ei voida nyky muodossaan katsoa soveltuvan yhteismarkkinoille riskipääomaa koskevien suuntaviivojen nojalla. Koska yksityishenkilöille tarjotaan kuitenkin melko vähäisiä kannustimia sijoittaa kohdeyrityksiin ja kohdeyrityksillekin koitua etu olisi näin vähäinen, toimenpiteellä olisi vain vähäinen vaikutus kohdeyritysten ja muiden yritysten väliseen kilpailuun. Toimenpiteellä voi lisäksi olla yleinen myönteinen vaikutus, sillä se voi edistää riskipääoman tarjontaa sitä tarvitseville yrityksille vakaiden taloudellisten näkökohtien perusteella. Yksityissijoittajat valitsevat kysymykseen tulevat kohdeyritykset pääomasijoituksen tuotto-odotusten perusteella. Tämän vuoksi komissio katsoo, että toimenpide voidaan muuttaa riskipääomaa koskevien suuntaviivojen edellytysten mukaiseksi, jos tämän päätöksen 3 artiklassa asetetut edellytykset täytetään.

7.3 Tuen soveltuvuus yhteismarkkinoille

(105) Elinkeinoverotoimenpide ja tappiontasaustoimenpide, jotka voivat suosia riskipääomayhtiöitä, ovat yhteismarkkinasääntöjen vastaisia ja erityisesti EY:n perustamissopimuksen 43 artiklassa tarkoitettun sijoittautumisvapauden vastaisia (ks. 3.5 jakso).

(106) Saksan mukaan MoRaKG sisältää riskipääomayhtiöiden organisaatiota ja liiketoimintaa koskevat yksityiskohtaiset säännökset. Siinä säännellään erityisesti riskipääomayhtiöiden liiketoimintatapoja ja sijoituspolitiikkaa, niiden liittämistä konsernirakenteeseen sekä riskipääomayhtiöistä hankittavien osakkuuksien yksikkökohtaista nimellisarvoa. Näitä säännöksiä on tarkoitus soveltaa kaikkiin riskipääomayhtiöihin. Ulkomaalaisten sijoitusyhtiöiden saksalaisten kiinteiden toimipaikkojen tapauksessa ei kuitenkaan voida varmistaa, että säännöksiä noudatetaan koko yhtiössä. Saksalaisten kiinteiden toimipaikkojen rajoitettukin hyväksyminen mahdollistaisi säännösten kier-

tämisen, ja näin estäisi käytännössä niiden soveltamisen. Kukin finanssivalvontaviranomainen valvoo vastuualueelleen kuuluvia yrityksiä kansallisten säännösten mukaisesti, vaikka tuntuva osa näistä säännöksistä onkin yhdenmukaistettu EU:n lainsäädännöllä. Riskipääomarahoitukseen alalla valvontasäännöksiä ei kuitenkaan ole yhdenmukaistettu EU:n lainsäädännöllä.

(107) Komission epäilyjä kilpailuongelmien syntymisestä ei ole poistettu. Ensiksikin EY:n ja ETA:n yritysten, joiden rekisteröity päätoimipaikka on Saksan ulkopuolella ja joilla on kiinteä toimipaikka Saksassa, pitäisi periaatteessa olla tukikelpoisia, jos ne voivat osoittaa, että ne täyttävät valtioneuvoston sääntöissä asetetut edellytykset ja riskipääomayhtiöiden organisaatiota ja liiketoimintaa koskevat vaatimukset (jos ne ovat yhteensopivia EY:n perustamissopimuksen määräysten kanssa). Väite, jonka mukaan BaFin ei pysty valvomaan tällaisia yhtiöitä, ei välttämättä merkitse, että niillä olisi kilpailuetu Saksaan sijoittautuneisiin yrityksiin verrattuna, eikä sitä, että ne eivät tosiasiaa täyttäisi valtioneuvoston sääntöissä asetettuja edellytyksiä ja riskipääomayhtiöiden organisaatiota ja liiketoimintaa koskevia vaatimuksia. Tämän vuoksi tämä väite ei sellaisenaan riitä syyksi poiketa EY:n perustamissopimuksen perustavanlaatuisesta säännöstä.

(108) Yhteenvetona voidaan todeta, että vaikuttaa edelleen siltä, että Saksa voisi saavuttaa saman päämäärän vähemmän syrjivän keinoin⁽²²⁾. Valtioneuvoston sääntöissä asetettujen edellytysten noudattamista voitaisiin valvoa esimerkiksi siten, että yritys asettuisi vapaaehtoisesti BaFinin valvottavaksi, ulkomaisen valvontaviranomaisten antaman vahvistuksen tai riippumattoman tarkastuslausunnon perusteella. Saksan olisi siis annettava ulkomaalaisille yrityksille, joilla on kiinteä toimipaikka Saksassa, mahdollisuus osoittaa, että ne täyttävät valtioneuvoston sääntöissä asetetut edellytykset ja riskipääomayhtiöiden organisaatiota ja liiketoimintaa koskevat vaatimukset.

(109) Tämän vuoksi komissio päätelee, että elinkeinoverotoimenpide ja tappiontasaustoimenpide eivät sovellu yhteismarkkinoille, sillä ne ovat EY:n perustamissopimuksen 43 artiklassa tarkoitettun sijoittautumisvapauden periaatteen vastaisia.

⁽²²⁾ Ks. valtioneuvoston päätös N 629/07 (EUVL C 206, 1.9.2009, s. 1), jossa Ranskan viranomaiset tarjosivat mahdollisuuden tukeen myös ulkomaisille sijoitusyhteisöille, joilla oli toimipaikka Ranskassa ja jotka vastasivat tarkasteltavan tuen kohteena olevia ranskalaisia yhteisöjä. Vastaavanlainen esimerkki on myös valtioneuvoston päätös N 36/09 (EUVL C 186, 8.8.2009, s. 3).

8. PÄÄTELMÄT

- (110) Komissio katsoo, että riskipääomayhtiöiden elinkeinoverovelvollisuuteen liittyvä valtiontukitoimenpide ei ole EY:n perustamissopimuksen mukainen.
- (111) Lisäksi komissio katsoo, että riskipääomayhtiöiden hankkimisiin kohdeyrityksiin liittyvään tappiontasausmahdollisuuteen perustuva valtiontukitoimenpide ei ole EY:n perustamissopimuksen mukainen.
- (112) Komissio katsoo, että tämän päätöksen 3 artiklassa mainittujen edellytysten täytyessä yksityissijoittajille myönnettävä verohelpotustoimenpide voidaan katsoa EY:n perustamissopimuksen mukaiseksi,

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtiontukijärjestelmä, jonka Saksa aikoo toteuttaa pääomasijoituksia koskevien yleisten ehtojen uudistamisesta annetun lain (*Gesetz zur Modernisierung der Rahmenbedingungen für Kapitalbeteiligungen*, MoRaKG) 1 §:n 19 momentin ja 4 §:n mukaan, ei sovellu yhteismarkkinoille.

Tämän vuoksi tukijärjestelmää ei saa toteuttaa.

2 artikla

Valtiontukijärjestelmä, jonka Saksa aikoo toteuttaa MoRaKG:n 1 §:n 20 momentin mukaan, soveltuu yhteismarkkinoille, jos 3 artiklassa asetetut edellytykset täytetään.

3 artikla

MoRaKG:n 1 §:n 20 momentin mukaista valtiontukijärjestelmää on mukautettava siten, että se täyttää seuraavat edellytykset:

- 'kohdeyritys'-käsitteen määritelmä on rajattava yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen⁽²³⁾ liitteessä I määriteltyihin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin (pk-yrityksiin);
- 'kohdeyritys'-käsitteen määritelmällä on suljettava toimenpiteen soveltamisalan ulkopuolelle vaikeuksissa olevat yritykset ja laivanrakennusalan sekä hiili- ja terästeollisuuden yritykset;
- sijoituserien enimmäismäärä saa olla 1,5 miljoonaa euroa kutakin kohteena olevaa pk-yritystä kohden kullakin 12 kuukauden jaksolla, ja sijoitukset on rajattava siemen-, käynnistys- ja laajentamisoluiden rahoitukseen;
- Saksan on kehitettävä järjestely sen varmistamiseksi, että toimenpide noudattaa riskipääomaa koskevien suuntaviivojen 6 ja 7.1 jaksossa vahvistettuja tuen kasautumista ja raportointia koskevia vaatimuksia;
- olemassa olevien osakkeiden hankkiminen (jälkirahoitus) toimenpiteen kohteena olevasta pk-yrityksestä ei ole sallittua;
- kohdeyrityksen oikeudelliselle muodolle ei saa asettaa erityisiä vaatimuksia.

4 artikla

Saksan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteuttamansa toimenpiteet.

5 artikla

Tämä päätös on osoitettu Saksan liittotasavallalle.

Tehty Brysselissä 30 päivänä syyskuuta 2009.

Komission puolesta

Neelie KROES

Komission jäsen

⁽²³⁾ Katso alaviite 20.